

ARCHÉ - otázka po ní / Počátek (ARCHÉ) (otázka po něm)

Otázka po ARCHÉ (neboli „počátku“), jak si ji kladli nejstarší filosofové, nemůže být zcela zavržena ani prohlášena za naprosto neplatnou. Především proto, že je v jistém, byť poněkud odlišném smyslu, přítomna v mysli lidí daleko před tím, než došlo k vynálezu (k založení) filosofie, zejména pak vůbec k vynálezu pojmovosti (což umožnilo otázku precizovat); a pak také proto, že je tato otázka nadále znovu a znovu kladena, i když vždy poněkud jinak a v nových kontextech. Jediné, co si žádá revize, je to, jak si lidé navykli se stále větší samozřejmostí předpokládat, že ARCHÉ musí předcházet to, čeho je „počátkem“, v tzv. minulosti, tj. že ARCHÉ musí „nastat“, aby mohlo „nastat“ vše další. V dobách mýtu nebyla celá věc natolik vyhraněna, a také nebyly prostředky, jak to přezkoumávat a korigovat (zejména nešlo o běžnou minulost, nýbrž o tzv. „praminulost“, která byla chápána jako „věčně přítomná“). Jedním z velkých filosofických úkolů dnešní doby (a doby ještě blízké budoucnosti) bude pochopení nutnosti rozšířit pojetí skutečnosti (tj. každé konkrétní resp. konkrétní, tj. srostlé, integrované „individuální“ a tudíž událostné skutečnosti) tk, že ji nebereme jen jako aktuálně jsoucí, nýbrž že máme stále v paměti také její „bylost“, ale i „budost“.

(Písek, 070716-1.)